

เวทีเสวนา เรื่อง ล้อมวงแลกเปลี่ยนเรียนรู้สอง “HIA การขับเคลื่อนระดับชาติและพื้นที่”

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.

ณ.ห้องประชุมพระวิษณุชั้น ๓ โรงแรมอัศวิน แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

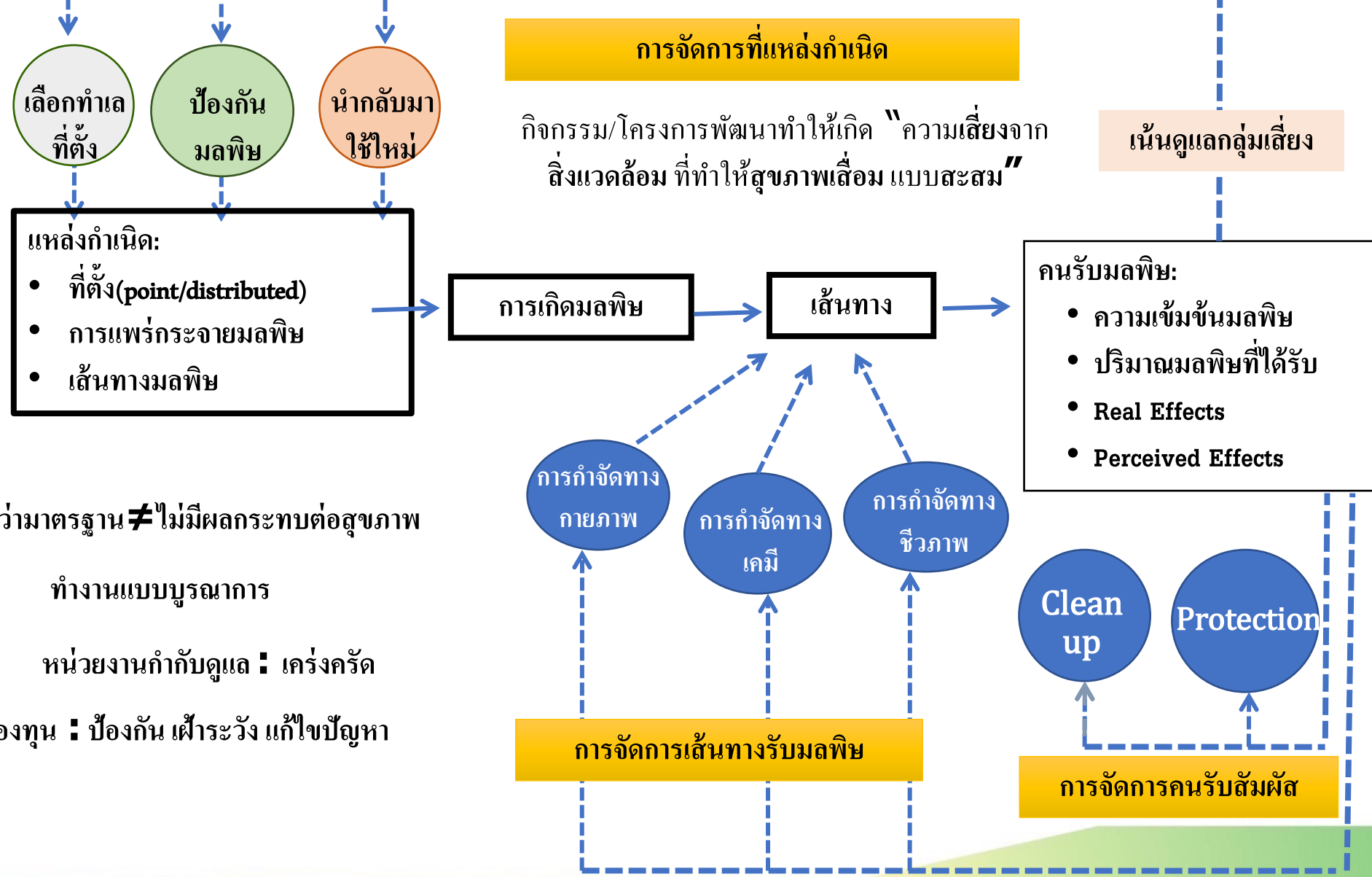

นายวิเชษฐ จินานุรักษ์ ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลเชียงรากน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลกระทบต่อสุขภาพ : การป้องกัน ดีกว่า การแก้ไข

มลพิษต่ำกว่ามาตรฐาน \neq ไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

ทำงานแบบบูรณาการ

หน่วยงานกำกับดูแล : เครื่องจักร

จัดระบบ กลไกและกองทุน : ป้องกัน ฝ้าระวัง แก้ไขปัญหา

หลักการ แนวคิด การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

หลักการแนวคิดของการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ (Health Determinant)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายหรือ
แนวทางในการ
ขับเคลื่อน

การนำไปใช้

ระดับโครงการ

พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อม 2535

- โครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง (12 ประเภท)
ทำ EHIA
- โครงการหรือกิจการที่ต้องศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (35 ประเภท)
ทำ EIA

ระดับนโยบาย/กิจกรรม

พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ 2550

- หลักเกณฑ์ละวิธีการประเมินผลด้านสุขภาพที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ
นโยบายสาธารณะและการดำเนินกิจกรรมด้านการวางแผนพัฒนา
- CHIA
- บูรณาการ HIA ในหลักสูตรการศึกษา

พ.ร.บ.การสาธารณสุข 2535

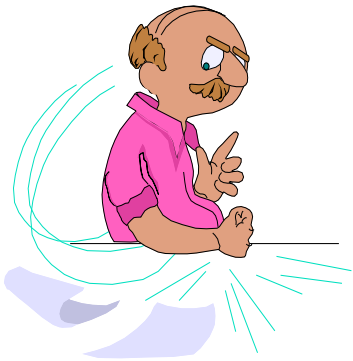
- พัฒนาศักยภาพ อปท.
- พัฒนาต้นแบบ HIA ในระดับท้องถิ่น
- แนวทางการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น

การประยุกต์ใช้ HIA ในระดับท้องถิ่น

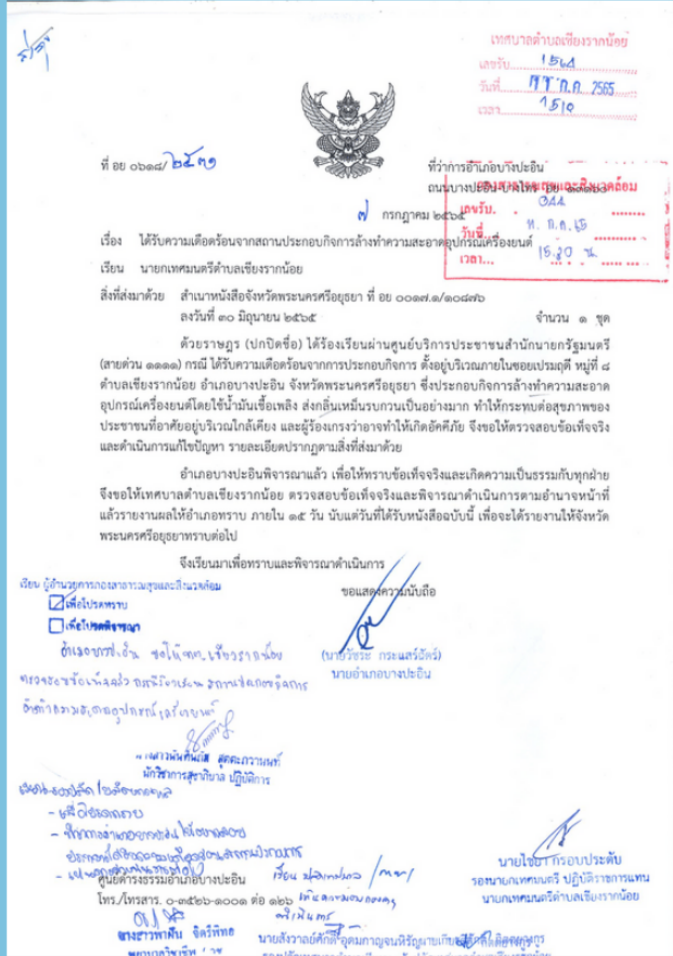
HIA เพื่อประกอบการพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการ

HIA เพื่อการจัดการเหตุร้องเรียนเหตุรำคาญ

HIA เพื่อประกอบการยกร่างข้อกำหนดท้องถิ่น

ลำดับเหตุการณ์

● ● ●

•ด้วยราษฎร(ปกปิดชื่อ)ได้ร้องเรียนผ่านศูนย์บริการประชาชน สำนักนายกรัฐมนตรี (สายด่วน1111) กรณีได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการตั้งอยู่บริเวณภายในซอยปรเมฤตย์ หมู่ที่8 ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบกิจการอ้างข้อความสะอาดอุปกรณ์เครื่องยนต์โดยใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเป็นอย่างมาก ทำให้กระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง และผู้ร้องเกรงว่าจะทำให้เกิดอัคคีภัย ทางอำนาจบางปะอินขอให้เทศบาลตำบลเชียงรากน้อยตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้วรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้อำเภอบางปะอินทราบ

ลำดับเหตุการณ์

•เจ้าพนักงานสาธารณสุข เทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2565 พบว่า ในซอยเปรมฤทัย หมู่ที่ 8 ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอ บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถานประกอบกิจการล้างทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องยนตโดยใช้น้ำมันเชื้อเพลิงหลายแห่ง ซึ่งการประกอบกิจการดังกล่าวมีการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นส่วนประกอบในการดำเนินกิจการ

ลำดับเหตุการณ์

วันศุกร์ที่ 22 กรกฎาคม 2565
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 8 (นางวิณา มั่นคง) และ
เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลเชียงรากน้อย ลงพื้นที่แจก
หนังสือเชิญประชุมให้กับผู้ประกอบการ
ล้างทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องยนต์
โดยใช้น้ำมันเชื้อเพลิง และประชาชนที่
อาศัยอยู่ในพื้นที่ ซอยเปรมฤทัย หมู่ที่ 8
ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

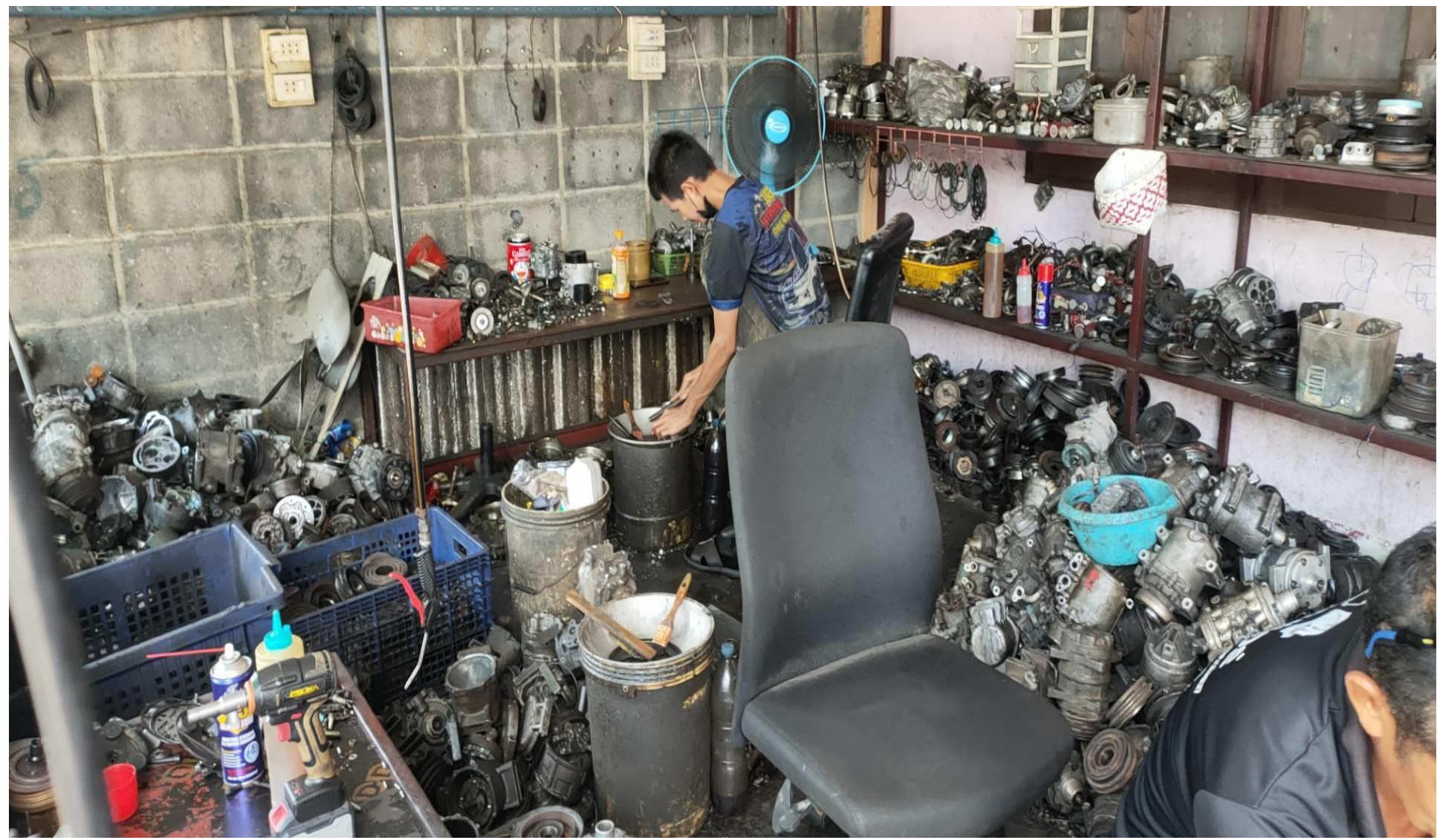

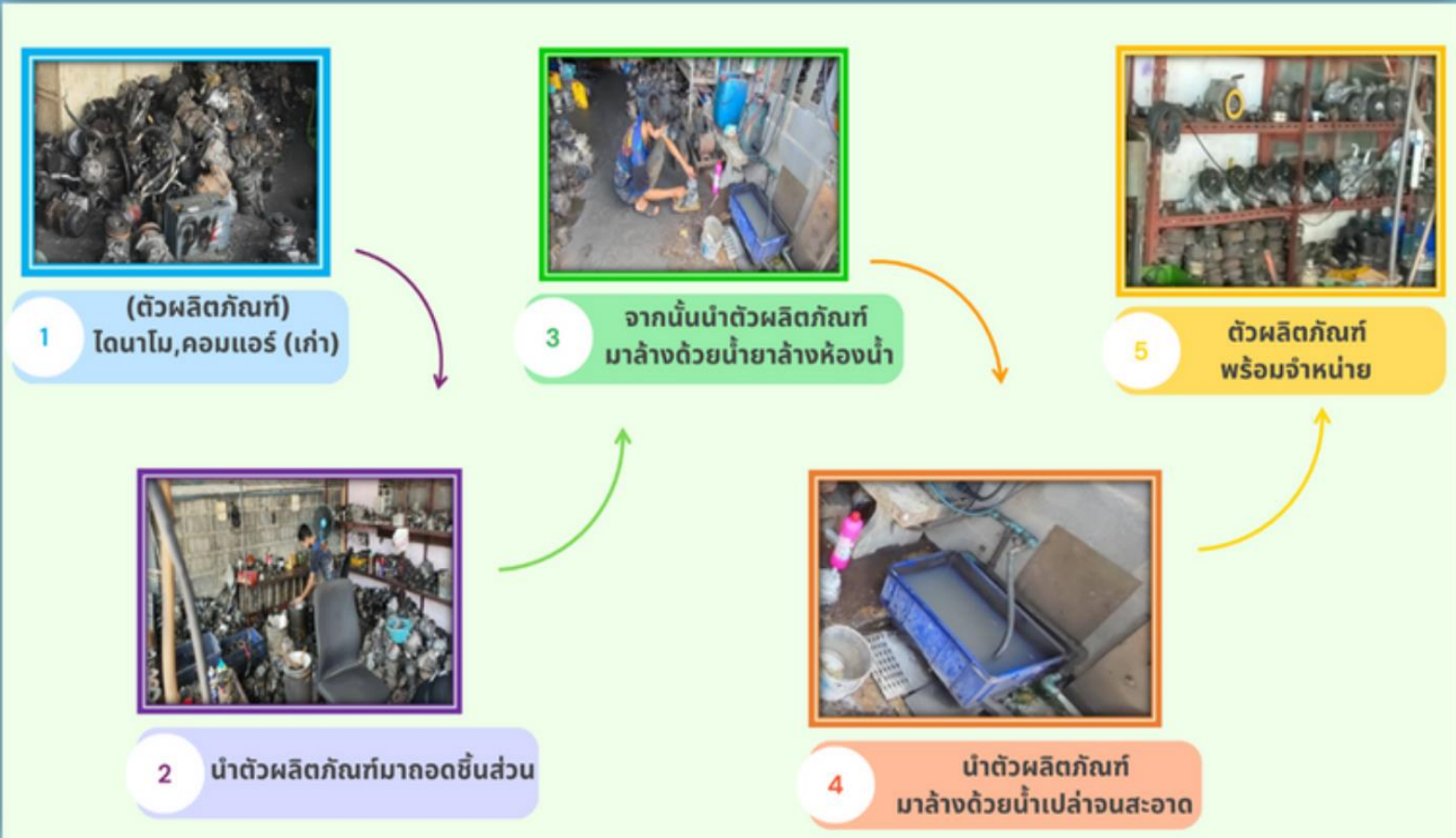

ลำดับเหตุการณ์

•จากการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และจากการสอบถาม ผู้ประกอบกิจการล้างทำความสะอาดอุปกรณ์รถยนต์โดยใช้น้ำมันเชื้อเพลิงการประกอบกิจการมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

แนวทางการกำหนดขอบเขตการศึกษา

ข้อมูลจากการถ่วงน้ำหนัก
- ประเด็นผลกระทบต่อสุขภาพ
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การประชุมคณะทำงาน

- คัดเลือกประเด็นสิ่งคุกคามสุขภาพ/ปัจจัยกำหนดสุขภาพ
- พื้นที่ศึกษา - ประชากรศึกษา
- เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล
- ระยะเวลา
- ผู้รับผิดชอบ

การประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

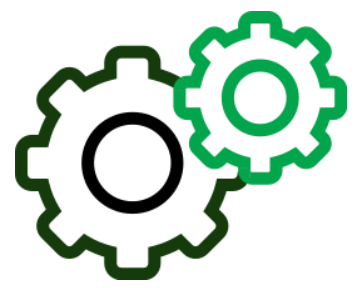
ข้อห่วงกังวล
ของประชาชน

สรุปขอบเขตการศึกษาและจัดทำเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ เช่น

- แบบสอบถาม
- เครื่องมือตรวจวัดในสิ่งแวดล้อม
- การประชุมกลุ่มย่อย
- การใช้ Checklist
- การทำแผนที่ความเสี่ยง

ดำเนินการศึกษา
ผลกระทบต่อสุขภาพ

ตัวอย่างการกำหนดขอบเขตการศึกษา กรณีร้านรับซื้อของเก่า

ประเด็น	ประชากร	พื้นที่	วิธีการ	เครื่องมือ
ความเสี่ยงในสถานประกอบการ	เจ้าของกิจการและพนักงาน	หมู่ที่ 1,3,4,5,8	สัมภาษณ์	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
พฤติกรรมสุขภาพของพนักงาน/ประชาชน	พนักงาน ประชาชน	หมู่ที่ 1,3,4,5,8	สัมภาษณ์	แบบสอบถาม
สถานะสุขภาพของประชาชน	ประชาชน	หมู่ที่ 1,3,4,5,8	ดึงข้อมูลจากรายงานโรค	แบบฟอร์มการดึงข้อมูลโรค
เสียง		สถานประกอบการ หมู่ 5	ตรวจวัดเสียง 1 ตัวอย่าง บริเวณเครื่องบดพลาสติก	เครื่องตรวจวัดเสียง
กลิ่น		สถานประกอบการหมู่ 8	เก็บตัวอย่างอากาศวิเคราะห์โอโรไฮดรคาร์บอน	เครื่องเก็บตัวอย่างอากาศ
น้ำเสีย		สถานประกอบการ หมู่ 8	เก็บตัวอย่างน้ำ 2 ตัวอย่าง ส่งตรวจห้องปฏิบัติการ	อุปกรณ์เก็บตัวอย่างน้ำ

ขั้นตอนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

ขั้นตอนการจัดทำข้อเสนอมาตรการป้องกันผลกระทบและการนำไปใช้ประโยชน์

วัตถุประสงค์

- เพื่อจัดทำมาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งมาตรการในการติดตามตรวจสอบ
- เพื่อนำมาตรการที่เหมาะสมดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอน

นำผลที่ได้จากขั้นตอนประเมินผลกระทบมากำหนด
มาตรการในการควบคุม ป้องกันและลดผลกระทบ

จัดประชุมรับฟังความเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สรุปข้อเสนอและมาตรการป้องกันผลกระทบ

เสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

การจัดทำข้อเสนอแนะหรือมาตรการฯ

เป็นการกำหนดมาตรการในการควบคุมไม่ให้เกิดผลกระทบจากการดำเนินกิจการ รวมทั้งลดหรือจำกัดโอกาสของการได้รับสัมผัส ซึ่งสามารถป้องกันได้ตั้งแต่

- แหล่งกำเนิด (Source)
- ช่องทางการได้รับสัมผัส (Pathway)
- และผู้ได้รับผลกระทบ (Receivers)

5. การติดตามตรวจสอบและประเมินผล

- ดำเนินงานตามมาตรการติดตามตรวจสอบที่ระบุไว้
- จัดทำแผนการติดตามตรวจสอบและประเมินผล และจัดทำรายงานการติดตามประเมินผล
 - ทำให้ทราบว่ามาตรการที่กำหนด ได้มีการดำเนินการจริงและเกิดการแก้ไขปัญหาได้จริงหรือไม่
 - ผลของการติดตาม อาจใช้เพื่อปรับปรุงมาตรการให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น/หรือในทางกลับกันอาจกำหนดให้มีความเข้มงวดมากขึ้น

ข้อเสนอมาตรการป้องกันและลดผลกระทบ

แหล่งกำเนิด
(Source)

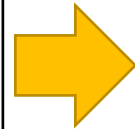
- ปรับผลิตภัณฑ์โดยเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สวมอุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสมตามสภาพการทำงาน เช่น ถุงมือ หน้ากากอนามัย รองเท้ายาง
- ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลสารเคมีและอันตรายที่เกิดจากการใช้แก่ผู้ประกอบการ
- จัดการน้ำเสีย ควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด
- หากเป็นสารเคมีประเภทกรดที่มีฤทธิ์ ควรเจือจางด้วยน้ำก่อนทิ้งลงสู่แม่น้ำ
- แต่งตัวรัดกุม เช่น สวมรองเท้าหุ้มส้นเพื่อลดโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ

GOAL

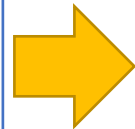
มาตรการติดตามตรวจสอบ

แหล่งกำเนิด
(Source)

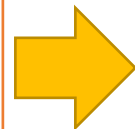
เช่น การใช้แบบประเมินความเสี่ยง CHECKLIST
การใช้กลไกคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ
การตรวจสอบ มลพิษที่เกิดขึ้นก่อนปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

ช่องทางการได้รับ
สัมผัส(Pathway)

เช่น การจัดทำ baseline data ด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน
การเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ผู้ได้รับผลกระทบ
(Receivers)

เช่น การตรวจสอบสุขภาพตามความเสี่ยง การจัดทำ baseline
data ด้านสุขภาพ เฝ้าระวังด้านสุขภาพ แบบประเมินความ
พึงพอใจ

พรบ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 : ใช้ HIA ใน 2 รูปแบบ

การจัดการปัญหาด้านอนามัย
สิ่งแวดล้อม
(เรื่องร้องเรียน/เหตุรำคาญ)

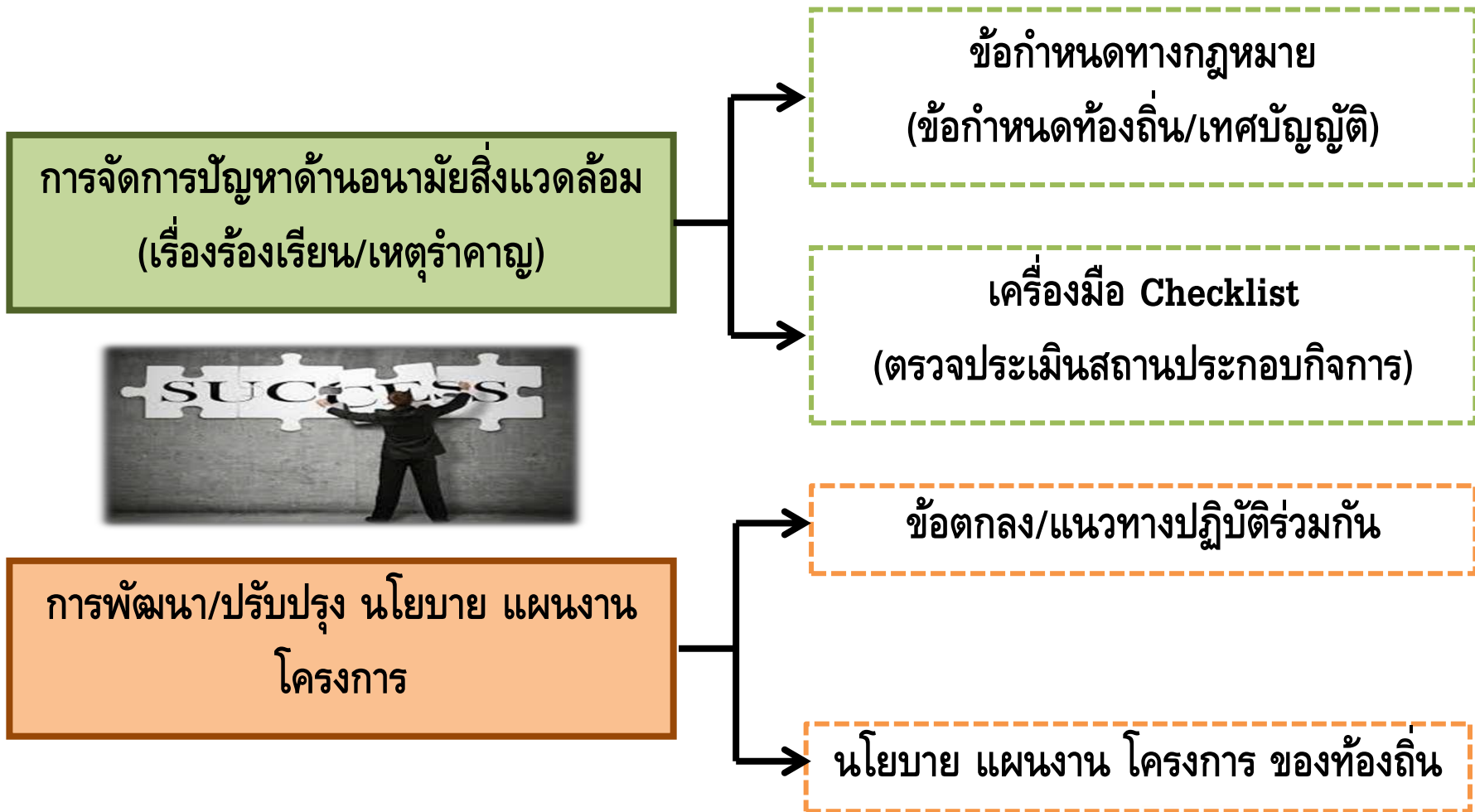
การพัฒนา/ปรับปรุง นโยบาย แผนงาน
โครงการ

หลักการ

1. มี**ข้อมูลและหลักฐานทางวิชาการ**ที่สามารถระบุหรือคาดการณ์ เกี่ยวกับสิ่งคุกคามสุขภาพ ความเสี่ยง ผลกระทบต่อสุขภาพ และกลุ่มเสี่ยงที่อาจได้รับผลกระทบจากการจัดการมูลฝอย
2. สร้าง**การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** และได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นผลกระทบต่อสุขภาพ และมาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพที่รอบด้านมากขึ้น
3. มี**ข้อเสนอมาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพ**ที่เหมาะสมต่อการจัดการความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยเป็นข้อเสนอที่ได้จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งนำไปสู่ผู้มีอำนาจการตัดสินใจ

การประยุกต์ใช้ HIA ในระดับท้องถิ่น

HIA เพื่อการจัดการ
ปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อม
(ออกเป็นข้อกำหนดทางกฎหมาย)

การทำ HIA กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่า เทศบาลตำบลเชียงรากน้อย อ.บางปะอิน จ.อยุธยา

ผ่านการประเมินรับรอง EHA8000 ในปี 2558

ทำไมถึงทำ HIA

- มีผู้ประกอบการค้าของเก่าในพื้นที่มากถึง 79 ราย
- เทศบาลตำบลเชียงรากน้อยมีเทศบัญญัติในการควบคุมกิจการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้วหรือเหลือใช้เมื่อปี 2553 (ปรับปรุงแก้ไข ปี 2556)
- ในพื้นที่มีปัญหาเรื่องร้องเรียนจากกิจการค้าของเก่า
- เทศบาลจึงอยากใช้ HIA เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเทศบัญญัติและการแก้ไขปัญหาร้องเรียนในพื้นที่

ขั้นตอนการทำ HIA ของเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย

1

จัดเวทีรับฟัง
ความคิดเห็น
(ครั้งที่ 1)

2

จัดเวทีรับฟัง
ความคิดเห็น
(ครั้งที่ 2)

3

สรุปประเด็น
จากการจัด
เวทีครั้งที่ 2
และจัดทำ
เครื่องมือ/
แบบสอบถาม

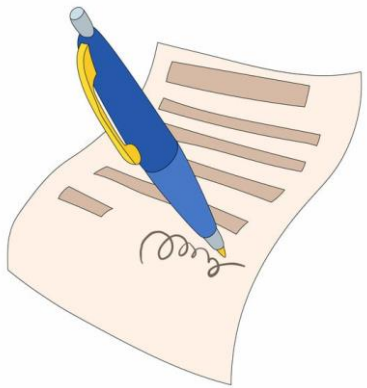
4

เก็บข้อมูล
สิ่งแวดล้อม
และสุขภาพ

5

วิเคราะห์
ข้อมูลและ
สรุปผล จัดทำ
ข้อเสนอ
แนะ

การมีส่วนร่วม

จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 1

- ❖ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประชาชนรอบสถานประกอบการ เจ้าของสถานประกอบการ ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน อสม. และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
- ❖ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการจัดเวที ได้แก่ กระบวนการผลิตก่อให้เกิดมลพิษอะไร ผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดขึ้น

จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2

- ❖ เพื่อกำหนดขอบเขตการศึกษา โดยให้ผู้เข้าร่วมฯ เสนอ ปัญหาที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ประชาชนให้ร่วมกัน เสนอทางแก้ไขปัญหา (แผนการดำเนินการ ประเด็น ที่ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล)

เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

1. เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ทั้งด้าน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

- เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม :
สภาพแวดล้อม วิธีการขั้นตอนการ
ทำงาน การบริหารจัดการภายในสถาน
ประกอบการ พฤติกรรมการทำงาน
- เก็บคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วยเครื่องมือ
วิทยาศาสตร์ : วัด VOCs ในสถาน
ประกอบกิจการ วัดฝุ่นละอองในชุมชน
ตรวจคุณภาพน้ำที่ปล่อยจากสถาน
ประกอบกิจการ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมทั้ง ทางคุณภาพและปริมาณ

เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

- ❖ สรุปประเด็นจากการจัดเวทีครั้งที่ 2
- ❖ หาคำรู้เพื่อสนับสนุนการจัดทำเครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่
- ❖ เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

❖ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมทั้งทางคุณภาพ และปริมาณ

❖ จัดทำข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาและเพื่อปรับปรุงเทศบัญญัติ

(ร่าง)
เทศบัญญัติ
เทศบาลตำบลเชียงรากน้อย

เรื่อง การควบคุมกิจการการสะสมวัตถุ หรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้ว หรือเหลือใช้ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๖

Thank You

THANK YOU

คำถาม คำตอบ

ID Line:
Wiched2518

Wiched Jinanurak

099-4192115, 081-6949159

